

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Türkische Texte mit französischer Übersetzung - Cod. St. Märgen 1

[Straßburg?], [um 1720]

Caput septimum

[urn:nbn:de:bsz:31-161021](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-161021)

pro صفر *sefer* ص *sad*: pro ربيع الأول *rebi-ül-ewwel* ر, ra: pro ربيع الآخر *rebi-ül-achyr* ر
 و *re*: pro جمادى الأولى *gemāziül ewwel* ج *gim*: pro جمادى الآخر *gemāziül āchyr* ج
gim: pro رجب *regeb* ب *be*: pro شعبان *šā-bān* ش *šin*: pro رمضان *remezān* ن *nun*:
 pro شوال *šewwāl* ل *lam*: pro ذي القعدة *zil-kā-de* ذ *za*: pro ذي الحجة *zil-hyǧge* ذ
zal:

Quomodo autem legi debeant in constructione Turcica assumptæ dictiones Arabi-
 cæ & Persicæ, dicam infra.

Turcicæ dictiones semper terminantur consonante, nisi exprimatur vocalis
 per literas و *elif*, waw, je, aut per finalem o a hæ suam aspirationem
 amittente. In fine autem commatis, seu quando terminatur lectio, saltem ad pausam, tunc
 Turcæ in legendis Arabicis nunnationem *en, in, ün*, aut vocalem *e, i, ü* ultimæ
 vocis non exprimunt, ut in superiore exemplo legitur *rahým*, non *rahými*; unde fit, ut
 cum Arabica sunt mixta Turcicis & adhibita Turcicè, nullam habeant vocalem aut nun-
 nationem in ultima, sed acutè proferantur, ut دولة seu دولت *dewlet*, رعاية *ry-ājet*;
 immò, ut jam innui, sæpe illud *te* tollunt in legendo, & ejusdem ä ö ð duo puncta in
 scribendo omittunt, & عايد *ry-āje* legunt; unde etiam in Accusativo Arabico *en*, de-
 munt sæpe vocalem seu illam nunnationem & legunt *ā*, ut pro اصلاً *aslen*, legunt &
 scribunt اصلاً *aslā*, planè, radicitus, & in fine commatis Arabici سماعاً و طاعة *semān we*
tā-ā, pro *tā-āten*, de quo etiam suprā.

CAPUT SEPTIMUM.

De permutatione literarum inter se, & de quantitate syllabarum.

Literas in Arabicis و *elif* esse naturā suā inter se commutabiles, diximus suprā, &
 id *Erpentus* in *Appendice primi libri Grammaticæ suæ Arabicæ* fusè explicat, ut &
Wasmuth Cap. 3. *sue Grammaticæ Arabicæ Amstelodami excusa*, nosque hujus
 mentionem faciemus, cum de verbis Anomalis Arabicis agemus.

In Persicis affines sunt literæ ب *be* cum و *waw*: پ *pe* cum ف *fe*: ت *te* cum
 د *dal*: د *dal* cum ذ *zal*: ف *fe* cum و *waw* & ب *be*: س *sin* cum ش *šin*:
 adeoque modò hac, modò illā utuntur in vocabulis exprimendis literā, sic آب *āb*, aqua,
 scribitur etiam او *aw*, aqua, پیل *pil*, elephas, فيل *fil*, idem, پدر *peder*, pater,
 پدر *pezer*, idem, &c.

In Turcicis ت *te*, د *dal*, ط *ty* sunt affines & inter se facillè commutantur,
 ut دورمق *durmak*, stare, æquè bene scribitur طورمق *durmak*: داغ *dagh*, mons, &
 طاغ *dagh*, idem: دولو *dolu*, plenus, & grandis, طولو *dolu*, idem, توتمق *tutmak*,
 & دوتمق *tutmak*, tenere, capere; sic ايتمك *itmek*, facere, mutato ت *te* in د *da*,
 ايدر *iderum*, faciam, non ايترم *iterum*. Sed de his in declinationibus nominum & conjuga-
 tionibus verborum.

Accentus in Turcicis, Arabicis & Persicis nulla est nota, nec observatur in purè Tur-
 cicis extra carmen quantitas nisi positionis, quando videlicet syllaba terminatur conso-
 nante, & altera immediatè sequens incipit à consonante, ut برقمق *brakmak*, projicere,
 quod etiam Doctiores efferunt quasi *birakmak*. Nam rarò incipit syllaba duplici conso-
 nante, unde ad efferenda nostra vocabula à duplici hoc modo consonante incipientia, ad-
 dunt inter utramque consonantem vocalem, quam tamen brevissimè efferunt, e. g.
 خريستيان *chyristiān*, Christianus, فرانسجه *firancie* seu *firancie* (Docti enim o a
 be finale otiosum, sive etiam Dativi nota sit, sive Arabicum pro ö ä ferè nunquam aliter
 pronuntiant, nisi ut e) aut certè præposito و *elif* dividunt illas duas consonantes hoc mo-
 do, pro voce Polonica *Leópolis* / *Leopolis civitas Russiae*, scribunt الوو, & legunt *ilwuw*:
 pro *Stiria* dicerent استريا *istiria*, &c. Quòd si duplici consonante finiatur dictio, eā-
 dem ratione interjiciunt brevissimè prolatam vocalem, ut pro علم *ilm*, dicunt *ilyim*, scien-
 tia, in dativo, v. g. علمه *ylme*, scientiæ, اوغل *oghul*, filius, اوغلم *oghlum*, filius meus;
 Sic pro Germanico *nichts* / quod Gallus effert uti *nix*, scribunt & legunt Turcæ نيس *ni-*
kys

kys. Persis tamen multæ syllabæ terminantur duabus consonantibus, ut *أسب esb*, equus, *أست est, est*: *دست dest*, manus: *فرج ferǧ*, vulva; & tunc, ut vides, ponitur supra ultimam.

Syllabæ ergo consonante terminatæ producuntur nonnihil, seu quasi essent accentu gravi notatæ proferuntur, quod patet maximè in extremis syllabis, quæ planè ita in Turcicis, ut in Gallicis, passim pronuntiantur, & ut in Italicis *amò*, amavit, *sarà*, erit. Cæteræ syllabæ breviter & ferè unitonè proferuntur in Turcicis.

In Arabibus autem & Persicis observatur à Turcis rigorosissimè quantitas, non tantùm in carmine, sed etiam in prosa. Nam præter positionem, quam eodem modo ac Turcæ observant, & quodammodo acuunt, aut in medio vocis elevant ac producunt, habent præterea has observationes illarum trium literarum *ا و ي* *elif, waw, je*, quæ, quando absque *hemze* ponuntur post consonantem vocali homogeneâ notatam, leguntur, ut *ā, ī* vel *ȳ, ū* vel *ō*; e. g. *با bā*, *بو bū*, *بي bī*; ut *باب bāb* . porta; *پا pā* p. pes: *بوق būk* . lituus, *بو bū* p. odor, *بوس bos*, osculatio: *بي bī* . sine: *بید bīd* p. salix; ubi tam notabiliter protrahitur sonus earum, ut videantur esse geminata *aa, uu*, vel *oo*, & *ii*, vel *yy*. In una autem eademque dictione sive Persica, sive Arabica inveniuntur interdum duæ aut plures syllabæ tales longæ cum una aut nulla brevi, & è contra, e. g. *پادشاهانه pādīshāhāne* p. Regaliter, regiè, regius, *آیین ājin* p. ritus, *حکته harekete*, (*Dativus est Turcicus vocis aliàs Arabica*) motui, ad motum, &c.

Π Α Ρ Ε Ρ Γ Ο Ν.

De correspondentiâ literarum Arabico-Turcicarum cum Syriacis, & Hebraicis.

Solent frequentissimè characteribus scribere Syriacis Arabicos Turcicosque tractatūs Orientales Christiani, ut & Hebraicis Hebræi, unde ne quid curiositati tuæ deesse videatur, exponimus tibi rursus Alphabetum Turcico-Arabicum, cum suppositis per singula literis correspondentibus Syriacis atque Hebraicis.

ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه ي
 ا ب ج د ه و ز ح ط ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه ي
 א ב ג ד ה ו ז ח ט ז ש צ ט ט ע פ ק ב ל מ נ ו ח י

Scripturæ autem nexûs ita se habent in omnibus.

ا ب ج د ه و ز ح ط ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه ي
 א ב ג ד ה ו ז ח ט ז ש צ ט ט ע פ ק ב ל מ נ ו ח י
 אבגד הוז חטי בלמו טעפז קרשת הבר זטג

